

The Dee Pirkei Avot Project

Dedicated
to those who have tragically been murdered,
for the safe return of those missing or held hostage,
for the refuah of those injured,
the continued strength and bravery of our chyalim in the IDF
and safety of all those in our homeland of Israel.

שְׁבַע דְּבָרִים בְּגֵלָם וְשִׁבְעָה בְּחָכְמָם. חָכָם אִינוּ מְדַבֵּר בְּפָנֵי מִי שֶׁהוּא גָדוֹל מִמֶּנּוּ בְּחָכְמָה וּבְמִנְיָן, וְאִינוּ נִכְנָס לְתוֹךְ דְּבָרֵי חֵבְרוֹ, וְאִינוּ נִבְהַל לְהַשִּׁיב, שׁוֹאֵל כְּעֵנֶן וּמְשִׁיב כְּהֶלְכָה, וְאוֹמֵר עַל רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן וְעַל אַחֲרוֹן אַחֲרוֹן, וְעַל מָה שֶׁלֹּא שָׁמַע, אוֹמֵר לֹא שָׁמַעְתִּי, וּמוֹדֶה עַל הָאֱמֶת. וְחִלּוּפֵיהֶן בְּגֵלָם:

Seven things are [found] in an unformed person and seven in a wise man. A wise man does not speak in front of someone who is greater than him in wisdom or in number; and he does not interrupt the words of his fellow; and is not impulsive in answering; and he asks to the point and answers as is proper; and he speaks to the first [point] first and the last [point] last; and about that which he has not heard [anything], says, "I have not heard [anything]"; and he concedes to the truth. And .their opposites [are the case] with an unformed person

Previously the Mishnah has been discussing sets of ten and now begins to talk about groups of seven. My immediate question when reading these seven traits is, 'Is there anything that links all seven?' One commonality that was clear to me is they are all about exercising self-control within speech. A person who is deliberate with their words, patient in speech, and speaks with humility, as described in this Mishnah, exemplifies tremendous self-control and refined character, truly deserving the title of a wise person.

What is the difference between the third trait (not hasty to answer) and the second one (does not interrupt)? R Moshe Almosnino explains that the word 'nivhol' can be translated as 'excited' or 'agitated' and explains that this trait describes the sensitive nature in which a wise person answers questions and thus different to the previous trait - to not interrupt.

The truly wise person answers in a non-critical, non-judgmental way and doesn't get excited or carried away when he replies. Perhaps you've experienced the opposite, an impetuous response to something you asked or did which can really discourage further involvement, demonstrating the value self-discipline in this area of speech.

Discussion Questions:

- Can you think of anyone you know who possesses and lives by these traits?
- Can you think of a time when you succeeded or even tried to develop any of these traits like not interrupting someone, admitting not knowing something and answering to the point?
- Have you ever wanted to say something and stopped yourself? Why and what was the impact?

Idea by Elisheva Newman

לעילוי נשמת:

לאה בת רפאל הכהן וציפורה
מאיה אסתר בת הרב אריה מרדכי ולאה
רינה מרים בת הרב אריה מרדכי ולאה

The Dee Pirkei Avot Project

Dedicated
to those who have tragically been murdered,
for the safe return of those missing or held hostage,
for the refuah of those injured,
the continued strength and bravery of our chyalim in the IDF
and safety of all those in our homeland of Israel.

שְׁבַע דְּבָרִים בְּגֵלָם וְשִׁבְעָה בְּחָכְמָם. חָכָם אֵינוֹ מְדַבֵּר בְּפָנָיו מִי שֶׁהוּא גָדוֹל מִמֶּנּוּ בְּחָכְמָה וּבְמִנְיָן, וְאֵינוֹ נִכְנָס לְתוֹךְ דְּבָרֵי חֵבְרוֹ, וְאֵינוֹ נִבְהָל לְהַשִּׁיב, שׁוֹאֵל כְּעֵבֶן וּמַשִּׁיב כְּהֶלְכָה, וְאוֹמֵר עַל רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן וְעַל אַחֲרוֹן אַחֲרוֹן, וְעַל מָה שֶׁלֹּא שָׁמַע, אוֹמֵר לֹא שָׁמַעְתִּי, וּמוֹדֶה עַל הָאֱמֶת. וְחִלּוּפֵיהֶן בְּגֵלָם:

Seven things are [found] in an unformed person and seven in a wise man. A wise man does not speak in front of someone who is greater than him in wisdom or in number; and he does not interrupt the words of his fellow; and is not impulsive in answering; and he asks to the point and answers as is proper; and he speaks to the first [point] first and the last [point] last; and about that which he has not heard [anything], says, "I have not heard [anything]"; and he concedes to the truth. And their opposites [are the .case] with an unformed person

Previously the Mishnah has been discussing sets of ten and now begins to talk about groups of seven. My immediate question when reading these seven traits is, 'Is there anything that links all seven?' One commonality that was clear to me is they are all about exercising self-control within speech. A person who is deliberate with their words, patient in speech, and speaks with humility, as described in this Mishnah, exemplifies tremendous self-control and refined character, truly deserving the title of a wise person.

What is the difference between the third trait (not hasty to answer) and the second one (does not interrupt)? R Moshe Almosnino explains that the word 'nivhol' can be translated as 'excited' or 'agitated' and explains that this trait describes the sensitive nature in which a wise person answers questions and thus different to the previous trait - to not interrupt. The truly wise person answers in a non-critical, non-judgmental way and doesn't get excited or carried away when he replies. Perhaps you've experienced the opposite, an impetuous response to something you asked or did which can really discourage further involvement, demonstrating the value self-discipline in this area of speech.

Discussion Questions:

Can you think of anyone you know who possesses and lives by these traits?

Can you think of a time when you succeeded or even tried to develop any of these traits like not interrupting someone, admitting not knowing something and answering to the point?

Have you ever wanted to say something and stopped yourself? Why and what was the impact?

Idea by Elisheva Newman

לעילוי נשמת:

לאה בת רפאל הכהן וציפורה

מאיה אסתר בת הרב אריה מרדכי ולאה

רינה מרים בת הרב אריה מרדכי ולאה

Protection of Soldiers in the IDF

יהודה בן נחמה

זהבה יגאלה בן טסה בתיה, הלן בן תירזה שלום משה בן סימא אסתר יעקב שמואל בן רחל מרים דברי שלום בן מרים בצלאל שר שלום בן דבורה אוראל שמואל בן דבורה זכריה מנשה בן גיטל פרייזה עמיתו משה בן גיטל פרייזה אוריה בן חנה

אהרון יוסף בן קרן יטע

יאיר ישראל בן מאירת ענינים מתן חיים בן שושנה אסתר יוסף דב בן רינת רחל

יוסף חיים בו דבורה פעמא הלוי יעקב בן ירדנה הכהן Yehuda Ben Dina sisma Pinchas Nachum ben Devorah Shoshana Nachshon Shai Ben uri egnon Elisha Michael Ben bracha nachshon shlomo Ben bluma Malka gittel ahron Ben Rachel Yosef zev Ben Elka liba יוסף חיים בן אטס ביילא יוסף משה בן אטס ביילא גלעד בן רונית Boaz Matiyahu bn Shaindel Mindel

רחמים בן פריזה יצחק יהודה בן אלטא דרייל זכריה בן אלטא דרייל יצחק יהודה בן אלטא דרייל זכריה בן אלטא דרייל Omri Ben Orli Itamar Ben Orli Rom Ben Cali Segev bat Einav Yoav Ben Tova Shachar Ben Shira אלחיה משה שלמה בן שרה יהל בלסטרה בת תמר & אורי בלסטרה בן תמר גפן בן ירדנה אילית בת הילה

David Michael ben Leora Yehudah Binyamin ben Devorah Chaim Shaul ben Malka Shoshana Natan Elie Bat Tila Bryna Gadi shaul ben keren Shoshana matan menachem Ben Danna, Maxim amit ben Rachel Yishai shimon ben daniella Yonatan shalom ben gila tovah Baruch Mordechai ben gila tovah Boaz Calev ben Yafa Miriam Shaul Yehonatan ben Yochana Tamir Ben Dafna Alon ben Dafna Oriya bat Tova Tziona אביב בן יונתן Yoav Ben Gavriela Moshéh ben Gavriela Elad ben Gavriela Nissim Yakov Ben Atara Vida Daniel Tzvi Ben Shoshana Chaya Yair Eytan Ben Shoshana Chaya Amir Ben Yael

אבאל רפאל בן רחל גילה אשר יהודה בן אהובה יונה אדם בן רונית בנימין יאתמר בן אורה חביבה Ariel ben Yishai Betzazel efraim Ben Nira Yehudis Binyamin Beinish ben Rachel Leah Elchanan David Ben Devorah Shoshanah Eliyah Yehudah ben Sarit Noam ben Leora Noam Yakov ben Rachel Ori Yishai ben Tzalach Pinchas Nachum ben Devorah Shoshanah Shlomo Simcha Bunim ben Aviva Bluma Yakov Yehudah ben Yosifah Yinon Aliyah ben Vered

Yinon ben Avvah Chafetzziyah חיים ירחמיאל בן מרים עודד בנימין בן ביילה מלכה דניאל אליהו בן רבקה שרון עזרא צבי יוסף בן אריאלה פנינה יעקב זכריה בן אריאלה פנינה דוד בן חוה לביא זאב בן מרים בריינה צביקה בן אסתר יובל בן אורית שמואל בן ורדית אסתר בת ורדית צוריאל בן ורדית אריאל מנחם בן דבורה מלכה ישראל אריה בן מאנטשא ברכה חיים צבי בן שרה לאה אברהם חיים הלוי בן חיה גבריאלה בנימין זלמן ברוך הלוי בן חיה גבריאלה מנחם אפרים בן אלסה בתיה אלחנן ארי בן אליסה בתיה בנימין זאב בן יהודית יפה גלעד בן פייגע שרהלה ליאור בן בתיה

עליזה לאה בת שרה מיכל יעקב מתתיהו הלוי בן שרה מיכל בנימין אברהם הלוי בן שרה מיכל ישעיה אריה זלמן הלוי בן אילנה רבקה עזרא יעקב הלוי בן שטארנה בלומה גלעד בן דב חנה

אילן אברהם בן גילה אוראל שמוחה בן על שרון Yonatan Eliyahu ben Josianne Daniel ben Bracha Yehudit איתן דניאל בן מרים רבקה שלמה מנחם בן דינה בתיה יוסף חיים בן תאנה בנימין משה בן שרה שחריה בן רחל Talya N'lima bat Gila Samuel Niv ben Lisa Adina נדב יחזקאל בן רחל גאולה דני יצחק בן נעמי שרה מיכאל אברהם בן נעמי שרה אלעזר ישועה בן ג'יקו מרים

עודד בן רחל אילן אברהם בן גילה Gilad Desteh Ben Shalva Yiskah Yehuda Moshe Ben Chana Luba עזרא בנימין בן אביגיל כהונה זאב שאיר בן אביגיל משה עמיתו בן דבורה קיילא עדינה יפה בת דבורה קיילא עמיעד בן מחל

אהרון דביר בן שרה שושנה עמיעד אלקנה בן רחל גאולה Yonatan Zev ben Chaviva Sara אהרון יהושע בן אסתר דבורה, אברהם אבא בן מלכה, עומרי בן שרית Dovid Yaakov Yechiel ben Fayga Menucha Yehuda Yechan ben Amalya Tovah יואב בן גבריאלה, משה בן גבריאלה, אלעד בן גבריאלה, אריאל בן אירים

אלעזר בן חוה, יהודה בן מרים, מיכאל בן יעל, ישראל מאיר בן עופרה, בניה בן שושנה Yehoshua ben Esther Necha Breindel Matanya Daniel Ben Leah (new addition) Moshe Chaim Ben Leah (new addition)

דניאל אליהו בן אצילה צבי יונתן בן אצילה מאור בן אילת חן יעילת ויפי אשר יצחק בן שרה ורדית אהרן משה בן אסתר אביבה נתנאל יהודא בן חיה איתי ידידה בן נעמי

יונתן מרדכי בן רבקה עדינה

דניאל שלמה בן רבקה עדינה

Meira Tova bas Chanina Rivka

Mordechia Melech ben Chanina Rivka חנינה מיכל בן שרה רחל ארון בן עקיבא ועליזה רימון טליה נעומה בת גילה שמואלה ואשר יצחק עמיר יעקב בן עינת יואב בן אורית עומר בן אורית פריה בת אילנה ואורי עזר בן אתי

Elisha Baruch Ben Malka Dushka Elyasaf nachum and yohodaya chaim ben aviva Leah

בנימין בן שרון Pinchas Nachum ben Devorah Shoshana Elchanan Dovid ben Devorah shoshana Eliyahu ben rut Elazar Nissan Yehuda ben Blima Yehudis Noam Ben Anita Yosef Ben Tova Natanel Ben Anita

מיכאל אפרים יהושע בן טייבה ראשה טוביה ראובן בן חיה הדסה קרן רעננה בת נעמי עליזה

דניאל חיים מיכאל בן ויקן נחמה ינטע Michael Mordechai ben Elisheva Leah אוריאל יעקב בן יפעת אהרן משה בן אסתר אביבה נתנאל יהודא בן חיה זכריה פסח בן מרים אסתר ישי אריה בן נחמה רות ישי בן דינה

אלנתן אריה בן גאלי ישי רחמים בן גאלי עידן בן שרון, יונתן בן נגה Omri Ben Orli Itamar Ben Orli Rom Ben Cali Segev bat Einav Yoav Ben Tova Shachar Ben Shira אלחיה משה שלמה בן שרה

יהל בלסטרה בת תמר & אורי בלסטרה בן תמר גפן בן ירדנה אילית בת הילה

David Michael ben Leora Yehudah Binyamin ben Devorah Chaim Shaul ben Malka Shoshana Natan Elie Bat Tila Bryna מנחם יעקב שמוחה בן עליוזה צפורה

רוני רינה בת גילה שרה צבי בן שושנה בת שבע ואילרן בן רחל Elisha David ben Yehudit Shon Ben Tanya

דג בן חוה יצחק בן מאשה אלחנן דב צבי בן מאשה איתילא זאב בן מאשה Naor ben Shirly Omri ben Shirly Roi ben Shirly Shneur Zalman ben Smadar Sonia Orn Ori bat Sarit

Elisha Immanuel Ben Chava Natan David Ben Sarah Rivka David Shimon Ben Tova פסח חיים בן שטערנא שרה Shmuel Boaz ben Henna Chaya Ariel Kushner

יהושע בן שטרנא לאה אביגיל בת שטרנא לאה גבריאל שמוחה בן נחמה לאה יעקבא מרדכי בן נחמה לאה אביחא דניאל בן מרים חיה יגאל יוסף בן מרים חיה זכריה אלעזר בן מרים חיה עמיעש בן יהודית עדו בן-ציון בן יהודית אלעזר מנחם בן יהודית עליאו בן ענת ארז פנחס בן בתשבע יאיר בן בתשבע עמית בת טליה אוריה בן אירים יעקב מנחם בן דבורה טל בן מאלי נאור בן אורנה נפתלי בן רחל

מנחם ציון בן אריאל הילל זאב בן אריאל

אברהם מנשה בן יהודית דבורה גדעון דניאל בן יהודית דבורה יהודה אהרון בן יהודית דבורה אלי אברהם בן נחמה יהודית שקד בן שלומית נעם יהודה בן שרה ארי ישראל בן לאה יעקב חיים בן שרה רבקה יעקב שרגא בן יוכבד נחמה יוסף דוב בן יוכבד נחמה נפתלי צבי בן מרים גבריאל פסח בן אריאלה חנה שמואל יעקב בן נחמה

אלענה בת יוכבד מלכה ברכה אביגיל בת מרים אלישבע בת מרים טליה צפורה בת חנה ישעיהו בן רות גבריאל בן רות בנימין שמוחה בן על שרון Avi Shaya ben Yaffa יובל בן קרן טול

ישראל בן מרים שמואל יהודה בן מרים יותם בן שושנה אברהם שמעון בן חנה לאה הירש Yosef Yitzchak ben Efrat

אבאל רפאל בן רחל גילה, אשר יהודה בן אהובנ יפה Itamar Ben Dorit Elnadav Liam Ben Esther Rachel

יוסף יהושע בן שושנה התקווה Shayna Rachel bat Shelah Tovah Yermiahu ben Miriam Yitzchak Bentzion Ben Chaya Sarah Hinda יוסף חיים בן תאנה בנימין משה בן שרה

אהרון גרשון בן פולה פרייזא שמעון לויב בן שרה ברכה לירון בן יובל יוסף שמואל בן יפה Shimon Betzalel ben Raya Natanel Chaim ben Nechama Yaacov ben chana Leah Yonah pinchas gedalia Chaim ben chana Leah David Shlomo ben Rut Yehudit

בנימין דב בן שרה דקל בן דניאלה מרים אפרים עקיבא יעקב בן אופרה מרים ישי שושן

Binyamin A Josh H Jacob H Jonathan H Shlomi Yarin

בצלאל קלמן בן בלומה מלכה גיטל Ohad Ben Miriam and yehoshua mordechai Ben Shoshana Blima ר'י בובלה שרף ג'יפרי בובלה שרף אריאל דוד בן יפה שירה אמיתי טוביה בן הינדה לאה אהרון בצלאל בן הינדה לאה פרץ פלתיאל בן הינדה לאה בנימין ישעיהו בן הינדה לאה אברהם אהרון בן לינדה יהושע בן לינדה Meir Doniel David ben Devorah

בנימין מאיר בן רחל

אריה לביב בן באשא ריקל יחיאל יהודה בן באשא ריקל ברוך אלחנן בן חיה

יוסף רחמים בן שרה בנימין משה בן שרה ברוך יעקוב בן לאה חייה אריה שמואל בן לאה חייה יוסף דוד בן רינת רחל שמואל אברהם בן תנחום יוסף אברהם אורי בן חנה חייה נדב בן חנה חייה נעם בן חנה חייה ישעיה יאיר בן חיה יפה מרדכי בן אסתר יעקב חיים בן שרה רבקה אביעד משה בן זיוה עמיתו בן זיוה תהילה בת זיוה איתן משה בן זהבה לאה אליהו משה שלמה בן שרה משה שמואל בן מרגלית ישי בן שלומית מרדכי בן שלומית אריאל שלמה בן דינה גיטל שנדל עמיתו משה בן דינה גיטל גבריאלה שלה ישראל בן אפרת משה אלקים בן אפרת רפאל בן לאה אוריאל יצחק בן דליה

רחל אביעד צבי בן שמרית אמתי מאיר בן שרה חן בת רחל מאיר יהודה בן אסנת ישי שושנה שמואל בן ליאורה ישראל איסר בן תמימה תזויה יהודה צבי מאיר בן תמימה תזויה אלמלך מנחם מנדל דניאל הירש בן אמונה עמית

גרשון בן מלכה גלית אראל אהרון חיים בן מלכה גלית יונתן בן דפנה משה שמואל בן מרגלית מרדכי בן שיינדל נאוה ישי תם בן סול קרן יובל בן סול קרן יוסף ישי בן הילה אסתר אלעד בן הילה אסתר אריאל בן שיינדל נאוה גבריאל בן שיינדל נאוה דניאל בן שיינדל נאוה

Simcha Yosef ben Sara Pessel איתן מרדכי בן נעמי

שחר בן לבונה הרב פנחס חיים דניאל מרדכי בן שפרה רייזל נעם בן שפרה רייזל בן יסמין

Benjamin Issac Maor ben Ilana Aviya Ganiel ben Batya Bayla Rachel עמנואל אהרון מאיר בן רחל

עמנואל אהרון בן הנידה מיכל חיה בת הנידה נתן בן קרן אביתר בן קרן

יעקב בן קרן אייל בן שרה משה צבי בן שרה אסתר וקון יעקב אביאל אברהם בן שרה אסתר וקון יעקב מרזם דביר בן שרון ואלישב נפתלי צבי יהודה בן דינה לאה Eitan Chaim Ben Daphna Chava Penina Shayna Michal bas Elisheva Tzipora Yoni Meiri

Dovid ben Chana Etta Eitan Naftali ben Sara Yigal Yonatan Ben Chana Rachel Yaakov Betzalel ben Shulamith Yitz T Boaz S Kobi F Yinon L Danny G Amishav W

Tova K Evyatar S Eitan F Zali A Ashi W Eyal G Yoni M Gilad M Nevo D Gavrieli T Ari W Ari B Adeev S Uriyah D Michael B Meir R Eitan R

Tomer Ben Molly Natanel Avraham ben éyal

Avi Shaya ben Yaffa יובל בן קרן טול ישראל בן מרים שמואל יהודה בן מרים יותם בן שושנה אברהם שמעון בן חנה לאה הירש Yosef Yitzchak ben Efrat אבאל רפאל בן רחל גילה, אשר יהודה בן אהובנ יפה Itamar Ben Dorit Elnadav Liam Ben Esther Rachel יוסף יהושע בן שושנה התקווה Shayna Rachel bat Shelah Tovah Yermiahu ben Miriam Yitzchak Bentzion Ben Chaya Sarah Hinda יוסף חיים בן תאנה בנימין משה בן שרה שחריה בן רחל Tomer Ben Molly Natanel Avraham ben éyal Avi Shaya ben Yaffa יובל בן קרן טול ישראל בן מרים שמואל יהודה בן מרים יותם בן שושנה אברהם שמעון בן חנה לאה הירש Yosef Yitzchak ben Efrat אבאל רפאל בן רחל גילה, אשר יהודה בן אהובנ יפה Itamar Ben Dorit Elnadav Liam Ben Esther Rachel יוסף יהושע בן שושנה התקווה Shayna Rachel bat Shelah Tovah Yermiahu ben Miriam Yitzchak Bentzion Ben Chaya Sarah Hinda יוסף חיים בן תאנה בנימין משה בן שרה שחריה בן רחל Tomer Ben Molly Natanel Avraham ben éyal Avi Shaya ben Yaffa יובל בן קרן טול ישראל בן מרים שמואל יהודה בן מרים יותם בן שושנה אברהם שמעון בן חנה לאה הירש Yosef Yitzchak ben Efrat אבאל רפאל בן רחל גילה, אשר יהודה בן אהובנ יפה Itamar Ben Dorit Elnadav Liam Ben Esther Rachel יוסף יהושע בן שושנה התקווה Shayna Rachel bat Shelah Tovah Yermiahu ben Miriam Yitzchak Bentzion Ben Chaya Sarah Hinda יוסף חיים בן תאנה בנימין משה בן שרה שחריה בן רחל Tomer Ben Molly Natanel Avraham ben éyal Avi Shaya ben Yaffa יובל בן קרן טול ישראל בן מרים שמואל יהודה בן מרים יותם בן שושנה אברהם שמעון בן חנה לאה הירש Yosef Yitzchak ben Efrat אבאל רפאל בן רחל גילה, אשר יהודה בן אהובנ יפה Itamar Ben Dorit Elnadav Liam Ben Esther Rachel יוסף יהושע בן שושנה התקווה Shayna Rachel bat Shelah Tovah Yermiahu ben Miriam Yitzchak Bentzion Ben Chaya Sarah Hinda יוסף חיים בן תאנה בנימין משה בן שרה שחריה בן רחל Tomer Ben Molly Natanel Avraham ben éyal Avi Shaya ben Yaffa יובל בן קרן טול ישראל בן מרים שמואל יהודה בן מרים יותם בן שושנה אברהם שמעון בן חנה לאה הירש Yosef Yitzchak ben Efrat אבאל רפאל בן רחל גילה, אשר יהודה בן אהובנ יפה Itamar Ben Dorit Elnadav Liam Ben Esther Rachel יוסף יהושע בן שושנה התקווה Shayna Rachel bat Shelah Tovah Yermiahu ben Miriam Yitzchak Bentzion Ben Chaya Sarah Hinda יוסף חיים בן תאנה בנימין משה בן שרה שחריה בן רחל Tomer Ben Molly Natanel Avraham ben éyal Avi Shaya ben Yaffa יובל בן קרן טול ישראל בן מרים שמואל יהודה בן מרים יותם בן שושנה אברהם שמעון בן חנה לאה הירש Yosef Yitzchak ben Efrat אבאל רפאל בן רחל גילה, אשר יהודה בן אהובנ יפה Itamar Ben Dorit Elnadav Liam Ben Esther Rachel יוסף יהושע בן שושנה התקווה Shayna Rachel bat Shelah Tovah Yermiahu ben Miriam Yitzchak Bentzion Ben Chaya Sarah Hinda יוסף חיים בן תאנה בנימין משה בן שרה שחריה בן רחל Tomer Ben Molly Natanel Avraham ben éyal Avi Shaya ben Yaffa יובל בן קרן טול ישראל בן מרים שמואל יהודה בן מרים יותם בן שושנה אברהם שמעון בן חנה לאה הירש Yosef Yitzchak ben Efrat אבאל רפאל בן רחל גילה, אשר יהודה בן אהובנ יפה Itamar Ben Dorit Elnadav Liam Ben Esther Rachel יוסף יהושע בן שושנה התקווה Shayna Rachel bat Shelah Tovah Yermiahu ben Miriam Yitzchak Bentzion Ben Chaya Sarah Hinda יוסף חיים בן תאנה בנימין משה בן שרה שחריה בן רחל Tomer Ben Molly Natanel Avraham ben éyal Avi Shaya ben Yaffa יובל בן קרן טול ישראל בן מרים שמואל יהודה בן מרים יותם בן שושנה אברהם שמעון בן חנה לאה הירש Yosef Yitzchak ben Efrat אבאל רפאל בן רחל גילה, אשר יהודה בן אהובנ יפה Itamar Ben Dorit Elnadav Liam Ben Esther Rachel יוסף יהושע בן שושנה התקווה Shayna Rachel bat Shelah Tovah Yermiahu ben Miriam Yitzchak Bentzion Ben Chaya Sarah Hinda יוסף חיים בן תאנה בנימין משה בן שרה שחריה בן רחל Tomer Ben Molly Natanel Avraham ben éyal Avi Shaya ben Yaffa יובל בן קרן טול ישראל בן מרים שמואל יהודה בן מרים יותם בן שושנה אברהם שמעון בן חנה לאה הירש Yosef Yitzchak ben Efrat אבאל רפאל בן רחל גילה, אשר יהודה בן אהובנ יפה Itamar Ben Dorit Elnadav Liam Ben Esther Rachel יוסף יהושע בן שושנה התקווה Shayna Rachel bat Shelah Tovah Yermiahu ben Miriam Yitzchak Bentzion Ben Chaya Sarah Hinda יוסף חיים בן תאנה בנימין משה בן שרה שחריה בן רחל Tomer Ben Molly Natanel Avraham ben éyal Avi Shaya ben Yaffa יובל בן קרן טול ישראל בן מרים שמואל יהודה בן מרים יותם בן שושנה אברהם שמעון בן חנה לאה הירש Yosef Yitzchak ben Efrat אבאל רפאל בן רחל גילה, אשר יהודה בן אהובנ יפה Itamar Ben Dorit Elnadav Liam Ben Esther Rachel יוסף יהושע בן שושנה התקווה Shayna Rachel bat Shelah Tovah Yermiahu ben Miriam Yitzchak Bentzion Ben Chaya Sarah Hinda יוסף חיים בן תאנה בנימין משה בן שרה שחריה בן רחל Tomer Ben Molly Natanel Avraham ben éyal Avi Shaya ben Yaffa יובל בן קרן טול ישראל בן מרים שמואל יהודה בן מרים יותם בן שושנה אברהם שמעון בן חנה לאה הירש Yosef Yitzchak ben Efrat אבאל רפאל בן רחל גילה, אשר יהודה בן אהובנ יפה Itamar Ben Dorit Elnadav Liam Ben Esther Rachel יוסף יהושע בן שושנה התקווה Shayna Rachel bat Shelah Tovah Yermiahu ben Miriam Yitzchak Bentzion Ben Chaya Sarah Hinda יוסף חיים בן תאנה בנימין משה בן שרה שחריה בן רחל Tomer Ben Molly Natanel Avraham ben éyal Avi Shaya ben Yaffa יובל בן קרן טול ישראל בן מרים שמואל יהודה בן מרים יותם בן שושנה אברהם שמעון בן חנה לאה הירש Yosef Yitzchak ben Efrat אבאל רפאל בן רחל גילה, אשר יהודה בן אהובנ יפה Itamar Ben Dorit Elnadav Liam Ben Esther Rachel יוסף יהושע בן שושנה התקווה Shayna Rachel bat Shelah Tovah Yermiahu ben Miriam Yitzchak Bentzion Ben Chaya Sarah Hinda יוסף חיים בן תאנה בנימין משה בן שרה שחריה בן רחל Tomer Ben Molly Natanel Avraham ben éyal Avi Shaya ben Yaffa יובל בן קרן טול ישראל בן מרים שמואל יהודה בן מרים יותם בן שושנה אברהם שמעון בן חנה לאה הירש Yosef Yitzchak ben Efrat אבאל רפאל בן רחל גילה, אשר יהודה בן אהובנ יפה Itamar Ben Dorit Elnadav Liam Ben Esther Rachel יוסף יהושע בן שושנה התקווה Shayna Rachel bat Shelah Tovah Yermiahu ben Miriam Yitzchak Bentzion Ben Chaya Sarah Hinda יוסף חיים בן תאנה בנימין משה בן שרה שחריה בן רחל Tomer Ben Molly Natanel Avraham ben éyal Avi Shaya ben Yaffa יובל בן קרן טול ישראל בן מרים שמואל יהודה בן מרים יותם בן שושנה אברהם שמעון בן חנה לאה הירש Yosef Yitzchak ben Efrat אבאל רפאל בן רחל גילה, אשר יהודה בן אהובנ יפה Itamar Ben Dorit Elnadav Liam Ben Esther Rachel יוסף יהושע בן שושנה התקווה Shayna Rachel bat Shelah Tovah Yermiahu ben Miriam Yitzchak Bentzion Ben Chaya Sarah Hinda יוסף חיים בן תאנה בנימין משה בן שרה שחריה בן רחל Tomer Ben Molly Natanel Avraham ben éyal Avi Shaya ben Yaffa יובל בן קרן טול ישראל בן מרים שמואל יהודה בן מרים יותם בן שושנה אברהם שמעון בן חנה לאה הירש Yosef Yitzchak ben Efrat אבאל רפאל בן רחל גילה, אשר יהודה בן אהובנ יפה Itamar Ben Dorit Elnadav Liam Ben Esther Rachel יוסף יהושע בן שושנה התקווה Shayna Rachel bat Shelah Tovah Yermiahu ben Miriam Yitzchak Bentzion Ben Chaya Sarah Hinda יוסף חיים בן תאנה בנימין משה בן שרה שחריה בן רחל Tomer Ben Molly Natanel Avraham ben éyal Avi Shaya ben Yaffa יובל בן קרן טול ישראל בן מרים שמואל יהודה בן מרים יותם בן שושנה אברהם שמעון בן חנה לאה הירש Yosef Yitzchak ben Efrat אבאל רפאל בן רחל גילה, אשר יהודה בן אהובנ יפה Itamar Ben Dorit Elnadav Liam Ben Esther Rachel יוסף יהושע בן שושנה התקווה Shayna Rachel bat Shelah Tovah Yermiahu ben Miriam Yitzchak Bentzion Ben Chaya Sarah Hinda יוסף חיים בן תאנה בנימין משה בן שרה שחריה בן רחל Tomer Ben Molly Natanel Avraham ben éyal Avi Shaya ben Yaffa יובל בן קרן טול ישראל בן מרים שמואל יהודה בן מרים יותם בן שושנה אברהם שמעון בן חנה לאה הירש Yosef Yitzchak ben Efrat אבאל רפאל בן רחל גילה, אשר יהודה בן אהובנ יפה Itamar Ben Dorit Elnadav Liam Ben Esther Rachel יוסף יהושע בן שושנה התקווה Shayna Rachel bat Shelah Tovah Yermiahu ben Miriam Yitzchak Bentzion Ben Chaya Sarah Hinda יוסף חיים בן תאנה בנימין משה בן שרה שחריה בן רחל Tomer Ben Molly Natanel Avraham ben éyal Avi Shaya ben Yaffa יובל בן קרן טול ישראל בן מרים שמואל יהודה בן מרים יותם בן שושנה אברהם שמעון בן חנה לאה הירש Yosef Yitzchak ben Efrat אבאל רפאל בן רחל גילה, אשר יהודה בן אהובנ יפה Itamar Ben Dorit Elnadav Liam Ben Esther Rachel יוסף יהושע בן שושנה התקווה Shayna Rachel bat Shelah Tovah Yermiahu ben Miriam Yitzchak Bentzion Ben Chaya Sarah Hinda יוסף חיים בן תאנה בנימין משה בן שרה שחריה בן רחל Tomer Ben Molly Natanel Avraham ben éyal Avi Shaya ben Yaffa יובל בן קרן טול ישראל בן מרים שמואל יהודה בן מרים יותם בן שושנה אברהם שמעון בן חנה לאה הירש Yosef Yitzchak ben Efrat אבאל רפאל בן רחל גילה, אשר יהודה בן אהובנ יפה Itamar Ben Dorit Elnadav Liam Ben Esther Rachel יוסף יהושע בן שושנה התקווה Shayna Rachel bat Shelah Tovah Yermiahu ben Miriam Yitzchak Bentzion Ben Chaya Sarah Hinda יוסף חיים בן תאנה בנימין משה בן שרה שחריה בן רחל Tomer Ben Molly Natanel Avraham ben éyal Avi Shaya ben Yaffa יובל בן קרן טול ישראל בן מרים שמואל יהודה בן מרים יותם בן שושנה אברהם שמעון בן חנה לאה הירש Yosef Yitzchak ben Efrat אבאל רפאל בן רחל גילה, אשר יהודה בן אהובנ יפה Itamar Ben Dorit Elnadav Liam Ben Esther Rachel יוסף יהושע בן שושנה התקווה Shayna Rachel bat Shelah Tovah Yermiahu ben Miriam Yitzchak Bentzion Ben Chaya Sarah Hinda יוסף חיים בן תאנה בנימין משה בן שרה שחריה בן רחל Tomer Ben Molly Natanel Avraham ben éyal Avi Shaya ben Yaffa יובל בן קרן טול ישראל בן מרים שמואל יהודה בן מרים יותם בן שושנה אברהם שמעון בן חנה לאה הירש Yosef Yitzchak ben Efrat אבאל רפאל בן רחל גילה, אשר יהודה בן אהובנ יפה Itamar Ben Dorit Elnadav Liam Ben Esther Rachel יוסף יהושע בן שושנה התקווה Shayna Rachel bat Shelah Tovah Yermiahu ben Miriam Yitzchak Bentzion Ben Chaya Sarah Hinda יוסף חיים בן תאנה בנימין משה בן שרה שחריה בן רחל Tomer Ben Molly Natanel Avraham ben éyal Avi Shaya ben Yaffa יובל בן קרן טול ישראל בן מרים שמואל יהודה בן מרים יותם בן שושנה אברהם שמעון בן חנה לאה הירש Yosef Yitzchak ben Efrat אבאל רפאל בן רחל גילה, אשר יהודה בן אהובנ יפה Itamar Ben Dorit Elnadav Liam Ben Esther Rachel יוסף יהושע בן שושנה התקווה Shayna Rachel bat Shelah Tovah Yermiahu ben Miriam Yitzchak Bentzion Ben Chaya Sarah Hinda יוסף חיים בן תאנה בנימין משה בן שרה שחריה בן רחל Tomer Ben Molly Natanel Avraham ben éyal Avi Shaya ben Yaffa יובל בן קרן טול ישראל בן מרים שמואל יהודה בן מרים יותם בן שושנה אברהם שמעון בן חנה לאה הירש Yosef Yitzchak ben Efrat אבאל רפאל בן רחל גילה, אשר יהודה בן אהובנ יפה Itamar Ben Dorit Elnadav Liam Ben Esther Rachel יוסף יהושע בן שושנה התקווה Shayna Rachel bat Shelah Tovah Yermiahu ben Miriam Yitzchak Bentzion Ben Chaya Sarah Hinda יוסף חיים בן תאנה בנימין משה בן שרה שחריה בן רחל Tomer Ben Molly Natanel Avraham ben éyal Avi Shaya ben Yaffa יובל בן קרן טול ישראל בן מרים שמואל יהודה בן מרים יותם בן שושנה אברהם שמעון בן חנה לאה הירש Yosef Yitzchak ben Efrat אבאל רפאל בן רחל גילה, אשר יהודה בן אהובנ יפה Itamar Ben Dorit Elnadav Liam Ben Esther Rachel יוסף יהושע בן שושנה התקווה Shayna Rachel bat Shelah Tovah Yermiahu ben Miriam Yitzchak Bentzion Ben Chaya Sarah Hinda יוסף חיים בן תאנה בנימין משה בן שרה שחריה בן רחל Tomer Ben Molly Natanel Avraham ben éyal Avi Shaya ben Yaffa יובל בן קרן טול ישראל בן מרים שמואל יהודה בן מרים יותם בן שושנה אברהם שמעון בן חנה לאה הירש Yosef Yitzchak ben Efrat אבאל רפאל בן רחל גילה, אשר יהודה בן אהובנ יפה Itamar Ben Dorit Elnadav Liam Ben Esther Rachel יוסף יהושע בן שושנה התקווה Shayna Rachel bat Shelah Tovah Yermiahu ben Miriam Yitzchak Bentzion Ben Chaya Sarah Hinda יוסף חיים בן תאנה בנימין משה בן שרה שחריה בן רחל Tomer Ben Molly Natanel Avraham ben éyal Avi Shaya ben Yaffa יובל בן קרן טול ישראל בן מרים שמואל יהודה בן מרים יותם בן שושנה אברהם שמעון בן חנה לאה הירש Yosef Yitzchak ben Efrat אבאל רפאל בן רחל גילה, אשר יהודה בן אהובנ יפה Itamar Ben Dorit Elnadav Liam Ben Esther Rachel יוסף יהושע בן שושנה התקווה Shayna Rachel bat Shelah Tovah Yermiahu ben Miriam Yitzchak Bentzion Ben Chaya Sarah Hinda יוסף חיים בן תאנה בנימין משה בן שרה שחריה בן רחל Tomer Ben Molly Natanel Avraham ben éyal Avi Shaya ben Yaffa יובל בן קרן טול ישראל בן מרים שמואל יהודה בן מרים יותם בן שושנה אברהם שמעון בן חנה לאה הירש Yosef Yitzchak ben Efrat אבאל רפאל בן רחל גילה, אשר יהודה בן אהובנ יפה Itamar Ben Dorit Elnadav Liam Ben Esther Rachel יוסף יהושע בן שושנה התקווה Shayna Rachel bat Shelah Tovah Yermiahu ben Miriam Yitzchak Bentzion Ben Chaya Sarah Hinda יוסף חיים בן תאנה בנימין משה בן שרה שחריה בן רחל Tomer Ben Molly Natanel Avraham ben éyal Avi Shaya ben Yaffa יובל בן קרן טול ישראל בן מרים שמואל יהודה בן מרים יותם בן שושנה אברהם שמעון בן חנה לאה הירש Yosef Yitzchak ben Efrat אבאל רפאל בן רחל גילה, אשר יהודה בן אהובנ יפה Itamar Ben Dorit Elnadav Liam Ben Esther Rachel יוסף יהושע בן שושנה התקווה Shayna Rachel bat Shelah Tovah Yermiahu ben Miriam Yitzchak Bentzion Ben Chaya Sarah Hinda יוסף חיים בן תאנה בנימין משה בן שרה שחריה בן רחל Tomer Ben Molly Natanel Avraham ben éyal Avi Shaya ben Yaffa יובל בן קרן טול ישראל בן מרים שמואל יהודה בן מרים יותם בן שושנה אברהם שמעון בן חנה לאה הירש Yosef Yitzchak ben Efrat אבאל רפאל בן רחל גילה, אשר יהודה בן אהובנ יפה Itamar Ben Dorit Elnadav Liam Ben Esther Rachel יוסף יהושע בן שושנה התקווה Shayna Rachel bat Shelah Tovah Yermiahu ben Miriam Yitzchak Bentzion Ben Chaya Sarah Hinda יוסף חיים בן תאנה בנימין משה בן שרה שחריה בן רחל Tomer Ben Molly Natanel Avraham ben éyal Avi Shaya ben Yaffa יובל בן קרן טול ישראל בן מרים שמואל יהודה בן מרים יותם בן שושנה אברהם שמעון בן חנה לאה הירש Yosef Yitzchak ben Efrat אבאל רפאל בן רחל גילה, אשר יהודה בן אהובנ יפה Itamar Ben Dorit Elnadav Liam Ben Esther Rachel יוסף יהושע בן שושנה התקווה Shayna Rachel bat Shelah Tovah Yermiahu ben Miriam Yitzchak Bentzion Ben Chaya Sarah Hinda יוסף חיים בן תאנה בנימין משה בן שרה שחריה בן רחל Tomer Ben Molly Natanel Avraham ben éyal Avi Shaya ben Yaffa יובל בן קרן טול ישראל בן מרים שמואל יהודה בן מרים יותם בן שושנה אברהם שמעון בן חנה לאה הירש Yosef Yitzchak ben Efrat אבאל רפאל בן רחל גילה, אשר יהודה בן אהובנ יפה Itamar Ben Dorit Elnadav Liam Ben Esther Rachel יוסף יהושע בן שושנה התקווה Shayna Rachel bat Shelah Tovah Yermiahu ben Miriam Yitzchak Bentzion Ben Chaya Sarah Hinda יוסף חיים בן תאנה בנימין משה בן שרה שחריה בן רחל Tomer Ben Molly Natanel Avraham ben éyal Avi Shaya ben Yaffa יובל בן קרן טול ישראל בן מרים שמואל יהודה בן מרים יותם בן שושנה אברהם שמעון בן חנה לאה הירש Yosef Yitzchak ben Efrat אבאל רפאל בן רחל גילה, אשר יהודה בן אהובנ יפה Itamar Ben Dorit Elnadav Liam Ben Esther Rachel יוסף יהושע בן שושנה התקווה Shayna Rachel bat Shelah Tovah Yermiahu ben Miriam Yitzchak Bentzion Ben Chaya Sarah Hinda יוסף חיים בן תאנה בנימין משה בן שרה שחריה בן רחל Tomer Ben Molly Natanel Avraham ben éyal Avi Shaya ben Yaffa יובל בן קרן טול ישראל בן מרים שמואל יהודה בן מרים יותם בן שושנה אברהם שמעון בן חנה לאה הירש Yosef Yitzchak ben Efrat אבאל רפאל בן רחל גילה, אשר יהודה בן אהובנ יפה Itamar Ben Dorit Elnadav Liam Ben Esther Rachel יוסף יהושע בן שושנה התקווה Shayna Rachel bat Shelah Tovah Yermiahu ben Miriam Yitzchak Bentzion Ben Chaya Sarah Hinda יוסף חיים בן תאנה בנימין משה בן שרה שחריה בן רחל Tomer Ben Molly Natanel Avraham ben éyal Avi Shaya ben Yaffa יובל בן קרן טול ישראל בן מרים שמואל יהודה בן מרים יותם בן שושנה אברהם שמעון בן חנה לאה הירש Yosef Yitzchak ben Efrat אבאל רפאל בן רחל גילה, אשר יהודה בן אהובנ יפה Itamar Ben Dorit Elnadav Liam Ben Esther Rachel יוסף יהושע בן שושנה התקווה Shayna Rachel bat Shelah Tovah Yermiahu ben Miriam Yitzchak Bentzion Ben Chaya Sarah Hinda יוסף חיים בן תאנה בנימין משה בן שרה שח

Missing or Held Hostage:

Itai ben Michal Zipporah
 Rivka Levy
 סביון חן בת רבקה
 רינת זגדון
 אביה בת יפעת
 Sharona shmunis harel
 Itai zamir
 Ben Menashe Ben Dikla
 יובל בוים
 ענר אליקים בן שירה
 אליסף בן פורת , גבריאל בראל
 Gal Navon (Gal Ben Naama)
 עווד בן בלהה , יוכבד בת לאה
 אבינתן בן דיצה תרצה
 Ben Shimoni
 הירש בן שרה
 אבינתן בן דיצה תרצה
 מיכאל בן רחל
 עילי עזר בן אפרת
 עידן אלכסנדר בן יעל
 נריה בן שרון
 מוריה בת סנדרה
 יהונתן בן לימור
 דביר חיים בן רוית
 הדר בת גליה
 אליהו בן בת שבע
 בועז מנשה בן עטרה
 אלקנה בוחבוט בן רוחמה
 שגיא בן נעמית
 דור בן דורית
 תומר שגב
 אברהם בן רפאל
 אורי בן סיגלית
 אוריאל ביבי בן יעל ג'וליה
 אושר בן רחל
 איתמר בן מיכל
 רינת הודיה בת מיכולה
 הירש גולדברג פולין
 Adi Margalit bat Elka Chana
 עומר מקסים בן אורנה אסתר ורון
 doreen attias bat tali
 אופיר אנגל
 נעמה בת איילת
 איתי בן חגית
 תמיר בן חרות
 שגיא בן נעמית
 Matan ben Anat

Ada bat Esther
 Adi bat Shoshan
 Adina bat Eida
 Agam Ben Chen
 Alma bat Yonat
 Amelia bat Daniella
 Avigail bat Smadar
 Aviva bat Golit
 Chana bat Jesse
 Chana bat Rivka
 Chen bat Giora
 Clara bat Tanya
 Dafna bat Maayan
 Danielle bat Rivka
 Ditzza bat Leah Heiman
 Doron Bat Efrat
 Eitan ben Batsheva
 Ella bat Maayan
 Elma bat Leah
 Emma bat Sharon
 Emily bat Narkis
 Erez Ben Hadas
 Gal Ben Chen
 Gavriela bat Tanya
 Hagar Brodetz
 Hila bat Raaya
 Karina bat Eera
 Keren bat Rut
 Margalit bat Lita
 Maya bat Gavriella
 Maya bat Mirit Regev
 Meirav bat Rachel
 Mika bat Karina
 Naveh ben Adi
 Noam bat Sharone
 Noam ben Yonat
 Noga bat Shiri
 Ofelia bat Rosinta
 Ofry bat Hagar
 Ohad Ben Keren
 Or ben Renana
 Ori ben Hagar
 Rimon bat Avital
 Roni ben Marina
 Ruth bat Chedva
 Sahar bat Hadas
 Sharon bat Rivka
 Sharon bat Ruti
 Shiri bat Tamar
 Shoshan bat Rina
 Tal Ben Chen
 Tamar Metzger
 Yaffa bat Tova
 Yagil ben Renana
 Yahel Neri bat Adi
 Yuli bat Sharon
 Yuval ben Karina
 Yuval Ben Hagar

L'ilui Nishmat:

אריאל בן אחיה ועידית אליהו הי"ד
 רועי ויזר
 רועי חיים בן נעמי וישראל
 תומר בן מיכל
 Yishai ben Yitzchak
 Avraham Ben Yaffa
 חנן (חנניה) בן יולנדה
 יונתן צור בן רבקה
 Nathanel Abraham Shalom ben Nahoum Maimon
 ישי בן ענבל
 רועי חיים בן ישראל מאיר ונעמי
 אור מלכה
 Ro'ee Ben yaron
 אריה בן דבורה
 Sgt. Roey Chaim Ben Yisrael Meir
 מתן בן מירי וארז
 רועי חיים בן נעמי וימי
 אריאל בן אחיה ועידית
 יוסף מרדכי בן דינה
 אלחנן קלמנזון
 אריאל בן עידית ואחיה
 דביר חיים בן ישראל עמיחי
 יוסף מלאכי בן דינה ודוד
 דביר חיים בן ישראל עמיחי
 יהונתן אהרון שטינברג
 Paul Kessler
 Sharona shumnit harel
 אלחנן אריאל בן יהודה הי"ד
 Elisheva Rose Ida Lubin
 לורן בת חוה
 אוריה בן ריטה
 Daniel Shimon ben Doron
 Zecharia Pesach ben Aharon Baruch
 ilan Cohen
Refuah:
 יונתן צבי בן שרון
 מיחי שמעון בן בתיה
 איתי בן ליז
 מיכאל בן אסתר
 יאיר בן דרורה
 נתנאל בן חיה אסתר
 עמיחי שמעון בן בתיה
 יאיר יונה בן דרורה ציפורה מלכה
 Kinneret D
 Hadar bat Galiya
 ענר שפירא
 Natalie
 בת יהודית and יהודית בת תמר
 נועה בת עדי מרציאנו
 נבו בן מירב
 דביר בן אורית
 יונה בצלאל בן חוה שושנה
 Shlomo Yair Chaim Ben Gittle Sara
 רז בן דליה
 Yonatan tzvi Ben Sharon
 Nadav Ephraim Ben Shulamit Leah
 יאיר בן דרורה

These lists are not comprehensive and only include names sent by people connected to this project. We pray for the welfare of those released from captivity (who may be in the hostage list). May our learning be in the zechut of ALL those in need in Israel.